

Odontologiske foregangsmenn og skandinavister

Norsk Odontologihistorisk Forening hadde i år for første gang invitert en svensk foredragsholder til sitt årlige foredrag under Landsmøtet, Nils Bäckman, overtannlege og leder for Soci- alstyrelsens tilsynsenhet i Umeå, hadde valgt følgende tittel: Frans Berggren och John Wessler – odontologiska föregångs- män och skandinavister. «Tanken på att de nordiska länderna skulle forenas i samar- bete och vänskap växte sig allt starkare under 1800-talet» var foredragets åpningsreplikk og uttrykte dermed det som også lå bak den aktuelle innbydelsen .

Bäckman startet med å tegne et tids- bilde fra midten av det 19. århundre med en sterk skandinavisk bevegelse og med den begynnende profesjonsmarkering blant tannleger. Stiftelsen av tannlegeor- ganisasjonene medførte behov for «hjäl- tar», dvs. personer som nøt allmenn respekt og som kunne skape forståelse for «tann- vård».

Dagens hovedpersoner var pionerer og allsidige personligheter først og fremst innen svensk odontologi. I tidens ånd fikk

de også betydning for norske forhold. Frans Berggren var en av stifterne av Skandinaviska Tandläkareforeningen og tok også initiativet til stiftelsen av Den Norske Tandlægeforeningen i 1884. Hans interesse for NTF ga seg uttrykk også i pengegaver og museale gaver. (Sist- nevnte enten tapt eller på avveie.) En senere gave til NTF fra John Wesslers dødsbo ga opphav til det fremdeles aktu- elle Berggrens minnefond. Wessler har forøvrig satt direkte og synlige spor etter seg i NTF ved å foreslå å bruke et gammelt norsk Apolloniabilde i foreningens emblem.

Bäckman ga et levende og interessant bilde av to markante foregangsmenn som begge oppfylte kravet til «hjältar» og som forenet handlingskraft, framsynthet og engasjement. Wessler utmerket seg ved sin skarpe penn mens Berggren var en dyktig foreleser og demonstratør og unngikk pennen. Ved Berggrens bortgang i 1892 ble han hedret i NTFs Tidende med føl- gende tirade: «Tandlægestandens frem- gang til fuld anerkjendelse baade av sty-

relsen og publikum, var hans maal, og som alle foregangsmænd viste han ved eget eksempel at dette maal kun naaes ved hvert enkelt standsmedlems intrresserede virke og stadige udnyttten og forbedring af det allerede foreliggende. Ingen svensk, ja vi kan ogsaa sige norsk kollega, har som han interessert sig for vor forenings trivsel og fremgang.»

Foredraget var krydret med kuriøse hendelser som f.eks. knuter på tråden innen Skandinaviska Tandläkareforenin- gen etter oppløsningen av den svensk- norske unionen. Tilhørerne var ikke så mange som foredragsholderen fortjente, men han hadde en interessert og lydhørt publikum.

Ved Landsmøtets åpning ble Norsk Odontologihistorisk Forenings Forsk- ningspris på kr 10 000 tildelt tannlege Oddvar Sørbye for hans arbeid «Tannleger i Østfold 1770–1940».

Astrid Fredlund